Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA - DRŽAVNI ZBOR
Prejeto: 06 -02- 2025
Šifra: 416-03/24-475
Poveza[illegible]:
EPA: EU:
Sign. zn.:
Kratica:

Naša številka: 35102-0511/2015-66
Datum: 5. 2. 2024

Javni zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Ljubljana, Tržaška 4, Ljubljana; (v nadaljnjem besedilu: ZVKDS, OE Ljubljana) izdaja na podlagi 1. točke drugega odstavka 84. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE; v nadaljevanju: ZVKD-1), na zahtevo RS Državnega zbora, Šubičeva ulica 4, Ljubljana, v zadevi izdaje kulturnovarstvenih pogojev naslednje

KULTURNOVARSTVENE POGOJE

I. RS Državni zbor, Šubičeva ulica 4, Ljubljana (v nadaljevanju: investitor) mora za zamenjavo oken v prvem nadstropju palače na naslovu Tomšičeva 5, Ljubljana, parcelna št. 2947 k.o. 1725 Ajdovščina, kar predstavlja poseg v spomenik: Ljubljana – Palača Tomšičeva 5 (EID 1-08823), izpolniti naslednje kulturnovarstvene pogoje:

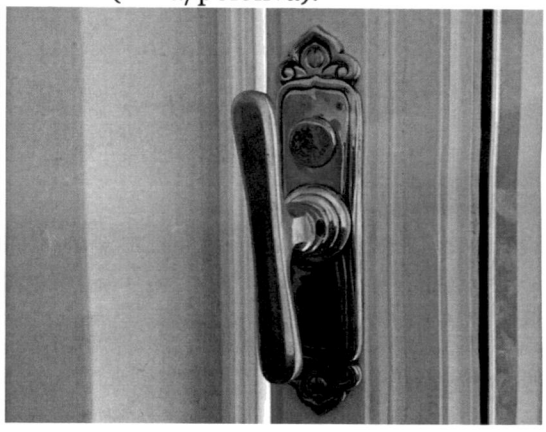
Zamenjava oken (sprejemljiv ukrep na tistih oknih, katerih leseni deli so popolnoma uničeni in obnova ne bi prinesla želenih rezultatov; ter na sekundarnih (že zamenjanih) oknih, ki so že propadla oziroma so oblikovno manj primerne zgodovinske kopije.

1. Na podlagi posnetka prvotnega okna oziroma sorodnega zgodovinskega okna iz istega časa se izdelajo delavniški načrti novega lesenega kasetiranega večkrilnega okna.
2. Glede na to, da gre za okna vgrajena na rob špalete in imajo zato manj zaščite, priporočamo lesena okna iz macesna.
3. Pri krilih zastekljenih z večslojno zasteklitvijo so sprejemljiva minimalna odstopanja v debelini okvirja zgodovinskega okna. Za dosego ustrezne izolativnosti je sprejemljiva širitev profila v globino. V višino, na račun steklene površine, ki se lahko bistveno zmanjša, pa je neprimerna.
4. Okna v prvem nadstropju (domnevno predelana v času nadzidave palače leta 1934 oziroma po tem letu (prvotno so se zunanja krila odpirala navzven)) se barvajo v ubito belem barvnem tonu po RAL blizu 9010 ali 9001. Vrsta sijaja barve: polmat ali satin.
5. Priporočamo, da se odkapniki (klasična lesena oblika), dodatno zaščitijo z barvano pločevino v barvi okna vsaj v delu sredinske pripire oziroma po celotni dolžini odkapa.

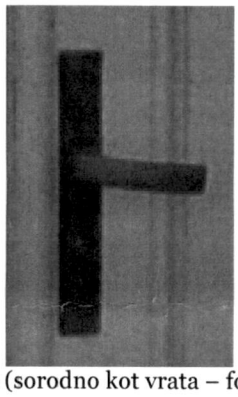

Primer zaščite s pločevino v delu sredinske pripire (predlog po celotni dolžini odkapa).

6. Pri zamenjavi okna v celoti je priporočljivo ponovno uporabiti prvotne kljuke (historicistične ali funkcionalistične), oziroma se uporabijo nove sorodno oblikovane prilagojene preostalemu oblikovanju stavbnega pohištva (vrata,..). Priporočamo uporabo kljuk iz medenine (oliva/pololiva).

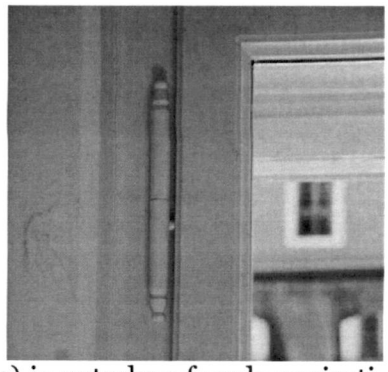

Primer historicistične kljuke

Primer funcionalistične kljuke (sorodno kot vrata – foto: kljuka 2007)

7. Nasadila naj povzamejo oblikovanje zgodovinskih iz preloma 19./20. stoletje (dolga vitka nasadila).
8. Nasadila se barvajo predvidoma v ubito beli barvi enako kot leseni del okna.
9. Demontaža oken, ki se menjajo, mora biti izvedena na način, ki predvideva ohranitev podometno vgrajenih pločevinastih zunanjih polic oziroma se predvidi njihova zamenjava.
10. Nove pločevinaste police se izvedejo iz pločevine, ki naravno patinira (npr. cinkotit, titancink).

11. V primeru poškodb fasade (špalete, pločevinaste police) je potrebno fasado sanirati. Pri rekonstrukciji poškodovanih delov fasade (ometov) je potrebno uporabiti apnene omete s polnilom sorodnim obstoječemu ter doseči finalno obdelavo, enako prvotni. Vsi uporabljeni materiali morajo biti visoko paropropustni. Uporaba akrilnih materialov (emulzij, opleskov...) ni dopustna.
12. Zunanja senčila na fasadi niso dopustna. Sprejemljiva je uporaba notranjih senčil, ki pa naj vnašajo čim manj novega rastra. Priporočamo t.i. screene ali podobno na zunanji strani platna v temno sivi barvi (po RAL blizu 7022).

SPLOŠNO:

13. Kulturnovarstveno soglasje za zamenjavo oken se izda na delavniško risbo tipičnega novega okna: arhitekturni načrt/delavniško risbo novega posodobljenega okna **v merilu 1: 10 s prečnimi in vzdolžnimi prerezi.** Posnetek mora vsebovati

izrise vseh detajlov v merilu 1:1 (npr. sredinska pripira, okrasne zaključne letvice, odkapni rob, profilacije, stik zgornjega in spodnjega dela okna, prerez okrasne letvice), predlog kljuke in nasadil s popisom del za sanacijo morebitnih poškodb okenske špalete in pločevinastih polic.

14. Podrobna navodila za finalno obdelavo (sanacijo) morebitnih poškodb fasade ipd. bodo podana v sklopu konservatorskega nadzora, ki ga bo izvajal ZVKDS, OE Ljubljana. Priporočamo, da se izhaja iz tehnologije dela vzpostavljene v sklopu sanacije kleparskih del na vencu palače, ki loči pritličje od nadstropij, v letu 2022.
15. Po končanih delih je potrebno pripraviti gradbeno in mizarsko poročilo o izvedenih delih, ki ga je potrebno poslati ZVKDS, OE Ljubljana v vednost z navodili za vzdrževanje novih oken.

II. Mizarska dela lahko izvaja tisti izvajalec, ki je že izvajal dela na stavbah s sorodnimi prvinami (lesena profilirana zgodovinska okna) z najmanj tremi referencami na stavbah kulturne dediščine, potrjenih s strani generalnega konservatorja ZVKDS.

III. Kulturnovarstveni pogoji prenehajo veljati po poteku dveh let od njihove pravnomočnosti.

IV. Stroški organu v tem postopku niso nastali; investitor sam krije svoje stroške postopka.

Obrazložitev:

Prvi odstavek 28. člena ZVKD-1 določa, da je za posege v spomenik treba pridobiti kulturnovarstveno soglasje. To je treba pridobiti tudi za posege v vplivno območje spomenika, če to obveznost določa akt o razglasitvi, in za posege v registrirano nepremično dediščino, če to obveznost določa prostorski akt. Po 29. členu ZVKD-1 je treba pred izdajo kulturnovarstvenega soglasja pridobiti kulturnovarstvene pogoje ZVKDS.

ZVKDS, OE Ljubljana je dne 4. 2. 2025 prejel zahtevo investitorja za podaljšanje izdanih kulturnovarstvenih pogojev št. 35102-0511/2015-50, z dne 20. 6. 2023 za zamenjavo oken v prvem nadstropju palače na naslovu Tomšičeva 5, Ljubljana, parcelna št. 2947 k.o. 1725 Ajdovščina, kar predstavlja poseg v spomenik: Ljubljana – Palača Tomšičeva 5 (EID 1-08823). Za poseg, ki se izvaja fazno, je investitor pridobil za prvo fazo kulturnovarstveno soglasje št.: 35102-0511/2015-52, z dne 7. 9. 2023, in drugo fazo kulturnovarstveno soglasje št. 35102-0511/2015-55, z dne 27. 2. 2024.

Kulturnovarstveni pogoji za poseg v spomenik ali vplivno območje spomenika se določijo v skladu z aktom o razglasitvi spomenika ali z določbami prostorskega akta. V skladu s to določbo velja za spomenik: Ljubljana – Palača Tomšičeva 5 (EID 1_08823) varstveni režim, določen v 4. členu v II. poglavju v *Odloka o razglasitvi spomenikov naravne in kulturne dediščine na območju občine Lj. Center med Aškerčevo, Tivolsko in Slovensko cesto, Ur.l. RS, št. 60/93-2193, 105/2008-4510* (v nadaljevanju: *Odlok*). Navedeni varstveni režim določa:

- Varovanje arhitekturnega spomenika obsega ne samo zgrajen objekt, pač pa tudi celotno parcelo, ki pripada spomeniku.
- Objekte, ki so razglašeni za spomenik varujemo v celoti, to je njihove zunanje gabarite, fasadni plašč ter notranjščino. Pri nekaterih spomenikih, kjer je to posebej označeno, varujemo samo posamezne arhitekturne elemente, kot je npr. fasada, notranjščina, stopnišče ipd.

- Na objektih, ki so s tem odlokom razglašeni za arhitekturni spomenik, so dopustni samo tisti posegi, ki imajo namen prenoviti objekte v prvotnem stanju oziroma so potrebni za njihovo vzdrževanje.
- Pri pomembnih kulturnih ustanovah, katerih razvoj zahteva tudi preureditev notranjščin, je potrebno pred posegom določiti vse tiste elemente, ki pomenijo konstanto pri nadaljnjem preoblikovanju prostorov.

I. ZVKDS, OE Ljubljana je glede na določen kulturnovarstveni režim izrekel naslednje kulturnovarstvene pogoje, kot izhajajo iz izreka te odločbe, utemeljeni oziroma konkretizirani pa so na podlagi zgoraj navedenih določb predpisov. Z določenimi kulturnovarstvenimi pogoji se namreč ohranja oziroma ponovno prezentira oblikovanost fasade palače s stavbnim pohištvom na podlagi materialnih ostankov in arhivskih virov (načrti, fotografije, razglednice, ipd.) po nadzidavi leta 1934, kot to določa tretja (3) alineja 4. člena II. poglavja Odloka, ki dopušča zgolj posege, ki sledijo oziroma s katerimi se poustvarjajo uničene prvine po prvotnem stanju. Prezentira se faza stavbnega pohištva po nadzidavi, ko je bila prvotno historicistična fasada v nadstropjih predelana v duhu funkcionalizma. Nad rusticirano fasado, obdelano v neorenesančnem slogu s polkrožnimi okni se dviguje prvo nadstropje, oblikovano kot piano nobile z v osnovi štirikrilnimi okni:

- spodnja krila v višini cca 2/3 okenske odprtine so kasetirana na dve polji,
- nadsvetlobni krili v višini cca 1/3 okenske odprtine nista deljeni.

II. Tretji odstavek 29. člena ZVKD-1 med drugim določa, da lahko ZVKDS, OE Ljubljana s kulturnovarstvenimi pogoji določi zahteve glede strokovne usposobljenosti izvajalcev specializiranih del. ZVKDS, OE Ljubljana je zato določil, da morajo imeti izvajalci mizarskih del, ki zahteva višji nivo obrtniškega znanja in izkušnje (originalnih oken ni več ohranjenih) najmanj tri reference na stavbah kulturne dediščine, potrjenih s strani generalnega konservatorja ZVKDS.

ZVKDS je na podlagi vsega navedenega odločil, da je predlagani poseg investitorja mogoč v obsegu in na način, kot je določen v izreku teh kulturnovarstvenih pogojev.

Investitor mora na izvedeno projektno dokumentacijo, ki upošteva pogoje te odločbe, v skladu z 28. členom ZVKD-1 pridobiti kulturnovarstveno soglasje. Zahtevi za izdajo soglasja mora priložiti opis in grafični prikaz posega, iz katerega so razvidni obstoječe stanje ter lokacijske, funkcionalne, oblikovne in tehnične značilnosti nameravanega posega (delavniška risba, popis del).

V skladu s prvim odstavkom 30.a člena ZVKD-1 kulturnovarstveni pogoji prenehajo veljati po poteku dveh let od njihove pravnomočnosti. Če se ta rok izteče v času postopka izdaje kulturnovarstvenega soglasja, se čas veljavnosti kulturnovarstvenih pogojev podaljša do pravnomočne odločitve o kulturnovarstvenem soglasju.

Stroški postopka:

Prvi odstavek 113. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb) določa, da gredo stroški, ki nastanejo organu ali stranki med postopkom ali zaradi postopka, v breme tistega, na katerega zahtevo se je postopek začel. Ker se ta odločba izdaja na zahtevo investitorja, je ZVKDS na podlagi navedenih določil odločil, da investitor sam krije svoje stroške postopka, stroški organa pa bremenijo ZVKDS.

Ta odločba je takse prosta (22. točka 28. člena Zakona o upravnih taksah, Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16, 30/18 – ZKZaš in 189/20 – ZFRO; v nadaljevanju: ZUT).

POUK O PRAVNEM SREDSTVU:
Zoper to odločbo je v 15 dneh od dneva vročitve dovoljena pritožba, o kateri bo odločalo Ministrstvo za kulturo. Pritožba se pošlje po pošti ali se vloži neposredno ali ustno na zapisnik na Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Ljubljana, Tržaška 4, Ljubljana. Šteje se, da je pritožba vložena pravočasno, če je bila na naslov ZVKDS poslana zadnji dan roka s priporočeno poštno pošiljko. Pritožba je takse prosta (22. točka 28. člena ZUT).

Postopek vodila:

Marija Režek Kambič
univ. dipl. umet.zgod.
konservatorska svetovalka

Odločil:

dr. Robert Peskar,
vodja OE po pooblastilu
generalni konservator

Vročiti:

- Investitorju: RS Državni zbor, Šubičeva ulica 4, Ljubljana – OSEBNO